

Kawża C-462/05

Il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej

vs

Ir-Repubblika Portugiża

“Nuqqas ta’ Stat li jwettaq obbligu — Ammissibbiltà — Res judicata — Sitt Direttiva tal-VAT — L-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5), Artikoli 12(3)(a) u 28(2)(e)”

Sommarju tas-sentenza

1. *Proċedura — Res judicata — Portata — Inammissibbiltà ta’ tieni rikors — Kundizzjonijiet — Suġġett identiku*
2. *Dispożizzjonijiet fiskali — Armonizzazzjoni tal-liġijiet — Taxxi fuq id-dawl mill-bejgħ — Sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur miżjud — Possibbiltà għall-Istati Membri li japplikaw rata mnaqqa b’mod tranżitorju*

(Direttiva tal-Kunsill 77/388, Artikoli 12 u 28)

1. Fil-kuntest ta’ rikors għal nuqqas ta’ twettiq ta’ obbligu ppreżentat kontra Stat Membru, ir-*res judicata* ma tistax tiġi validament eżepita minn dan l-Istat fid-dawl ta’ sentenza preżedenti meta s-suġġett tal-kawża inkwistjoni u dak tal-kawża li tat lok għas-sentenza preżedenti jkunu differenti, u dan preżiżament minnabba l-indikazzjonijiet ipprovduti mill-imsemmi Stat Membru lill-Kummissjoni fil-kuntest tal-kawża inkwistjoni.

(ara l-punt 27)

2. Jonqos milli jwettaq l-obbligi tiegħu ta’ l-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva 77/388/KEE fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-dawl mill-bejgħ, Stat Membru li jgħodd fis-sewwa rata mnaqqa ta’ 5 % tat-taxxa fuq il-valur miżjud applikabbli għall-pedamenti imposti fil-punt ta’ aġġess għal triq operat minn terz indipendenti, filwaqt li l-imsemmi Stat kien applika għal dawn is-servizzi r-rata normali tat-taxxa bejn l-1992 u l-1994. Fil-fatt, ir-rata mnaqqa li tista’ tiġi applikata ma tistax tkun inqas minn 12 % skont l-Artikolu 28(2)(e) tal-imsemmija direttiva. Barra minn dan, Stat Membru li kkonforma ruġu, fir-rigward ta’ servizzi oħra li mhumex dawk imsemmija fl-Anness H tas-Sitt Direttiva, mad-dispożizzjonijiet armonizzati ta’ din id-direttiva, ma jistax jeżenta ruġu mill-obbligi tiegħu billi jibbaża ruġu fuq l-Artikolu 28(2)(e) ta’ din tal-aġġar inkwantu din id-dispożizzjoni għandha preżiżament għan kuntrarju, jiġifieri l-adattazzjoni progressiva tad-dispożizzjonijiet nazzjonali ma’ dawk tas-Sitt Direttiva u, għaldaqstant, ma jistax jiġi awtorizzat jintroduġi mill-ġdid rata mnaqqa fir-rigward tal-imsemmija servizzi

(ara l-punti 49, 55-56, 59 u d-dispożittiv)

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

12 ta' ?unju 2008(*)

“Nuqqas ta' Stat li jwettaq obbligu – Ammissibbiltà – Res judicata– Sitt Direttiva tal-VAT – L-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5), Artikoli 12(3)(a) u 28(2)(e)”

Fil-kaw?a C?462/05,

li g?andha b?ala su??ett rikors g?al nuqqas ta' twettiq ta' obbligu skont l-Artikolu 226 KE, imressaq fit-22 ta' Di?embru 2005,

Il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, irrappre?entata minn R. Lyal u M. Afonso, b?ala a?enti, b'indirizz g?an-notifika fil-Lussemburgu,

rikorrenti

vs

Ir-Repubblika Portugi?a, irrappre?entata minn L. Fernandes, Â. Seiça Neves u R. Laires, b?ala a?enti,

konvenuta

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn K. Lenaerts, President tal-Awla, R. Silva de Lapuerta (Relatur), E. Juhász, J. Malenovský u T. von Danwitz, Im?allfin,

Avukat ?enerali: P. Mengozzi,

Re?istratur: M. Ferreira, Amministratur Prin?ipali,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta ta' 13 ta' Marzu 2008,

wara li rat id-de?i?joni li ttie?det, wara li semg?et lill-Avukat ?enerali, li tingata' l-kaw?a ming?ajr konklu?jonijiet

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 Permezz tar-rikors tag?ha, il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej titlob lill-Qorti tal-?ustizzja tiddikjara li, billi ?ammet fis-se?? dispo?izzjonijiet le?i?latti li skonthom rata mnaqqsa ta' 5 % tat-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar'il quddiem il-“VAT”) hija applikabbli g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, ir-Repubblika Portugi?a naqset milli twettaq l-obbligi tag?ha ta?t l-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva 77/388/KEE tal-Kunsill, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima (?U L 145, p. 1), kif emendata bid-Direttiva tal-Kunsill 2001/41/KE, tad-19 ta' Jannar 2001 (?U L 22, p. 17, iktar'il quddiem is-“Sitt Direttiva”).

Il-kuntest ?uridiku

Is-Sitt Direttiva

2 Id-dsatax-il premessa tas-Sitt Direttiva tistipula:

“billi je?tie? li jkun hemm perjodu transitorju biex li?ijiet nazzjonali f'oqsma partikolari ji?u adattati gradwalment”.

3 Skont l-Artikolu 2(1) tas-Sitt Direttiva, huma su??etta g?all-VAT “il-provvista ta' o??etti u servizzi mag?mula bi ?las fit-territorju tal-pajji? minn persuna taxxabbli li ta?ixxi b?ala tali”.

4 Skont l-Artikolu 4(1) u (5) tas-Sitt Direttiva:

“Persuna taxxabbli” tfisser kull persuna li b'mod indipendenti twettaq fi kwalunkwe post attività ekonomika msemmija fil-paragrafu 2, ikun x'ikun l-iskop jew ir-ri?ultati ta' dik l-attività.

[...]

Stati, awtoritajiet governattivi re?jonali u lokali u korpi o?ra regolati bid-dritt pubbliku m'g?andhomx jitqiesu b?ala persuni taxxabbli fir-rigward ta' l-attivitajiet jew operazzjonijiet li huma jag?mlu b?ala awtoritajiet pubbli?i, ukoll meta ji?bru drittijiet, tariffi, kontribuzzjonijiet jew ?lasijiet marbuta ma' dawn l-attivitajiet jew operazzjonijiet.

I?da meta jid?lu biex jag?mlu dawn l-attivitajiet, huma g?andhom jitqiesu taxxabbli fir-rigward ta' dawn l-attivitajiet jew operazzjonijiet, billi jekk jitqiesu b?ala persuni mhux taxxabbli dan iwassal g?al distorzjoni sinifikanti tal-kompetizzjoni.

F'kull ka?, dawn il-korpi g?andhom jitqiesu b?ala taxxabbli fir-rigward ta' l-attivitajiet imsemmija fil-lista li hemm fl-Anness D, i?da li l-attivitajiet ma jkunux tant ?g?ar li ma jkollhomx g?alfejn jitqiesu.

[...]”

5 Fir-rigward tar-rati tal-VAT, l-ewwel sat-tielet subparagrafi tal-Artikolu 12(3)(a) tas-Sitt Direttiva jistipulaw:

“Ir-rata standard tat-taxxa fuq il-valur mi?jud g?andha ti?i ffissata minn kull wie?ed mill-Istati Membri b?ala per?enta?? fuq l-ammont taxxabbli u g?andha tkun l-istess g?all-provvista ta' l-o??etti u g?all-provvista tas-servizzi. Mill-1 ta' Jannar, 2001 sal-31 ta' Di?embru, 2005, dan il-per?enta?? ma jistax ikun inqas minn 15 %.

Fuq proposta mill-Kummissjoni u wara li kkonsultaw mall-Parlament Ewropew u l-Kumitat Ekonomiku u So?jali, il-Kunsill g?andu jidde?iedi b'mod unanimu dwar il-livell tar-rata standard stabbilit li g?andha ti?i applikata wara l-31 ta' Di?embru, 2005.

L-Istati Membri jistg?u wkoll japplikaw jew rata mnaqqsa wa?da jew ?ew? rati mnaqqsin. Dawn ir-rati g?andhom ji?u ffissati b?ala per?enta?? ta' l-ammont taxxabbli, li ma jistax ikun inqas minn 5 %, u g?andu japplika biss g?all-provvisti tal-kategoriji ta' l-o??etti u tas-servizzi spe?ifikati fl-Anness H.”

6 Is-servizzi li jikkonsistu fit-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni tal-utenti ta' infrastruttura ta' toroq kontra ?las ta' peda?? mhumix inklu?i la fil-lista tal-Anness D tas-Sitt Direttiva u lanqas f'dik tal-Anness H tal-istess direttiva.

7 L-Artikolu 28(2) tas-Sitt Direttiva jistipula kif ?ej:

$$[\dots]$$

e) L-Istati Membri li fl-1 ta' Jannar 1991 applikaw rata mnaqqsa lill-provvisti ta' oġġetti u servizzi li mhumx dawk speċifikati fl-Anness H jistgħu japplikaw ir-rata l-imnaqqsa jew waċda mi-ewer rati mnaqqsa msemmija fl-Artikolu 12(3) lil dawn il-provvisti, iḍda r-rata m'għandhiex tkun inqas minn 12 %."

8 Il-Kodiġi Portugiż tat-taxxa fuq il-valur miżjud (iktar il quddiem is-“CIVA”) jipprevedi, fl-Artikolu 18(1)(a) tiegħu, li l-importazzjonijiet, il-kunsinni ta’ merkanzija u l-provvisti ta’ servizzi msemmija fil-lista I annessa mas-CIVA huma suġġetti għal rata mnaqqsa tal-VAT li hija ta’ 5 %. Il-punt 2.19 tal-imsemmija lista jsemmi l-“[p]jedażi imposti fil-punt ta’ azzess għal triq tat-Tage f’Lisbona”.

– mill-1 ta' Jannar 1995, tapplika rata mnaqqsa ta' VAT ta' 5 % għall-pedamenti imposti fil-punt ta' aġġess għal triq tat-Taġe f'Lisbona, skont il-Liġi Nru 39-B/94, tas-27 ta' Diċembru 1994, filwaqt illi r-rata normali hija applikata għall-pedamenti l-oħra.

Il-fatti li wasslu q?al din il-kaw?a

11 Il-kawża li wasslet għall-imsemmija sentenza kienet tirrigwarda mhux biss is-servizzi relatati mal-qsim tat-Tage permezz ta' ponti fejn jitgħallas il-pedagħġ, iżda wkoll tranżazzjonijiet relatati ma' erta merkanzija. Il-Kummissjoni sostniet li, billi applikat rata ta' VAT ta' 5 % fuq dawn is-servizzi u fuq dawn it-tranżazzjonijiet, ir-Repubblika Portugiża naqset milli twettaq l-obbligi tagħha ta' t l-Artikoli 12 u 28(2) tas-Sitt Direttiva.

12 Fis-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i?itata iktar'il fuq, il-Qorti tal-?ustizzja laqq?et ir-
rikors tal-Kummissjoni inkwantu dan kien jirrigwarda l-merkanzija, i?da ?a?ditu inkwantu dan kien

jikkon?erna l-peda??i. L-imsemmija sentenza hija mmotivata bil-mod li ?ej:

“22 Il-Kummissjoni tikkontesta lir-Repubblika Portugi?a li tikser l-Artikoli 12(3) u 28(2) tas-Sitt Direttiva billi tissu??etta l-peda??i mi?bura fuq il-qsim tal-pont b’peda?? fuq it-Tage f’Lisbona g?al rata mnaqqsa tal-VAT ta’ 5 % minflok ir-rata normali fil-Portugall ta’ 17 %.

23 Issa, g?andu ji?i kkonstatat li l-Kummissjoni ma resqitx lill-Qorti tal-?ustizzja l-elementi li jippermettu lil din tal-a??ar tistabbilixxi l-e?istenza tal-allegat nuqqas ta’ twettiq ta’ obbligu. Fil-fatt, g?andu ji?i rrilevat li mhuwiex stabbilit li l-provvista tas-servizz inkwistjoni kienet su??etta g?all-VAT.

24 F’dan ir-rigward, g?andu ji?i mfakkar li, skont l-Artikolu 2(1) tas-Sitt Direttiva, huma su??etti g?all-VAT biss il-provvisti ta’ servizzi mag?mula minn persuna taxxabli li ta?ixxi b?ala tali.

25 Skont l-Artikolu 4(5) tal-istess direttiva, korpi rregolati bid-dritt pubbliku m’g?andhomx jitqiesu li huma persuni taxxabli fir-rigward tal-attivitajiet jew operazzjonijiet li huma jag?mlu b?ala awtoritajiet pubbli?i, ukoll meta ja?ixxu ta?t titolu ta’ ?las. Kif fakkret il-Qorti tal-?ustizzja f’numru ta’ okka?jonijiet, l-anali?i ta’ dan it-test, fid-dawl tal-g?anijiet ta’ din id-direttiva, turi bi?-?ar il-fatt li g?andhom ji?u sodisfatti ?ew? kundizzjonijiet sabiex tkun tista’ tapplika r-regola tal-e?enzjoni mit-taxxa, ji?ifieri l-e?er?izzju ta’ attivitajiet minn korp pubbliku u l-e?er?izzju ta’ attivitajiet mwettqa b?ala awtorità pubblika (ara, b’mod partikolari, is-sentenzi tat-12 ta’ Settembru 2000, Il-Kummissjoni vs Il-?re?ja, C-260/98, [?abra p. l?6537], punt 34; Il-Kummissjoni vs Franza, C-276/97, [?abra p. l?6251], punt 39; Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, C-358/97, [?abra p. l?6301], punt 37; Il-Kummissjoni vs Ir-Renju Unit, C-359/97, [?abra p. l?6355], punt 49, u Il-Kummissjoni vs L-Olanda, C-408/97, [?abra p. l?6417], punt 34, li g?adhom ma ?ewx ippubblikati fil-?abra).

26 Il-Kummissjoni ma kkontestatx il-fatt li, kif ippre?i?a l-Gvern Portugi? fis-seduta, huwa korp irregolat mid-dritt pubbliku, li ja?ixxi b?ala awtorità pubblika, li jqieg?ed g?ad-dispo?izzjoni tal-utenti l-pont b’peda?? fuq it-Tage f’Lisbona.

27 G?andu g?alhekk ji?i kkonstatat li, billi l-kundizzjonijiet previsti fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva huma sodisfatti f’dan il-ka?, il-provvisti ta’ servizzi pprovduti mill-korp irregolat mid-dritt pubbliku mhuwiex taxxabli. F’dan il-kuntest, il-Kummissjoni tallega b’mod ?baljat li din id-dispo?izzjoni toffri biss possibbiltà ta’ deroga mill-prin?ipju ?enerali stipulat fl-Artikolu 2(1) tas-Sitt Direttiva. Fil-fatt, jirri?ulta b’mod ?ar mill-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva li l-Istati Membri m’g?andhomx id-dritt jikkunsidraw korpi rregolati mid-dritt pubbliku b?ala persuni taxxabli fir-rigward ta’ attività mwettqa b?ala awtorità pubblika li mhijiex inklu?a, b?al f’dan il-ka?, fl-Anness D tas-Sitt Direttiva u li ma tissodisfax il-kundizzjonijiet imsemmija fit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 4(5). G?aldaqstant, skont l-Artikolu 2(1) tas-Sitt Direttiva, huma ma jistg?ux, jintaxxaw l-operazzjonijiet imwettqa mill-imsemmija korpijiet (ara, f’dan is-sens, is-sentenza tas-17 ta’ Ottubru 1989, Comune di Carpaneto Piacentino et, 231/87 u 129/88, ?abra p. 3233, punt 33).

28 Tabil?aqq, jekk l-e?enzjoni tal-attività inkwistjoni mill-VAT twassal g?al distorsjoni sinjifikanti tal-kompetizzjoni fis-sens tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva, it-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni tal-imsemmi pont permezz ta’ ?las ta’ peda?? ikun taxxabli skont din l-istess dispo?izzjoni. Madankollu, g?andu ji?i kkonstatat li l-Kummissjoni, f’ebda mument waqt il-pro?edura prekontenzju?a, ma invokat l-e?istenza ta’ tali distorsjoni.

29 G?alhekk, kuntrarjament g?al dak li tis?aqq il-Kummissjoni, ir-Repubblika Portugi?a, billi introdu?iet jew ?ammet fis-se?? ir-rata mnaqqsa tal-VAT fuq il-peda??i m?allsa matul il-qsim tal-pont fuq it-Tage, ma kisritx l-Artikoli 12(3) u 28(2) tas-Sitt Direttiva. Fil-kuntest ta’ dan ir-rikors, mhuwiex me?tie? li ting?ata risposta g?ad-domanda dwar jekk l-imsemmi Stat Membru kisirx dispo?izzjonijiet o?ra tal-istess direttiva. Fil-fatt, matul il-pro?edura prekontenzju?a, ebda lment

ibba?at fuq il-ksur ta' dispo?izzjonijiet differenti minn dawk tal-Artikoli 12(3) u 28(2) tas-Sitt Direttiva ma ?ie invokat mill-Kummissjoni, b'mod li ksur tali ma jikkostitwixxix is-su??ett tal-kaw?a.

30 G?alhekk ir-rikors tal-Kummissjoni g?andu ji?i mi??ud inkwantu dan jirrigwarda l-peda??i relatati mal-qsim tal-pont fuq it-Tage f'Lisbona."

Il-fa?i prekontenzju?a relatata ma' din il-pro?edura g?al nuqqas ta' twettiq ta' obbligu

13 Wara l-g?oti tas-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, il-Kummissjoni dde?idiet li tifta? pro?edura ?dida g?al nuqqas ta' twettiq ta' obbligu. Fl-ittra ta' intimazzjoni tad-19 ta' Di?embru 2003 issemmev ?ew? ilmenti kontra r-Repubblika Portugi?a:

– prin?ipalment, l-allegat nuqqas ta' twettiq ta' obbligu kien jirri?ulta mill-inkompatibbiltà eventwali tas-CIVA mal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva, billi s-servizzi inkwistjoni, min?abba li huma kienu pprovduti minn entità li ma kinitx su??etta g?all-VAT, ma kellhomx ji?u su??etti g?at-taxxa.

– sussidjarjament, fis-sitwazzjoni fejn l-awtoritajiet Portugi?i jikkunsidraw is-servizzi kkon?ernati b?ala taxxabli, l-imsemmi nuqqas ta' twettiq ta' obbligu ikun ikkostitwit mill-inkompatibbiltà eventwali tas-CIVA mal-Artikoli 12 u 28 tal-istess direttiva, billi g?andha ti?i applikata f'dan il-ka? ir-rata normali tal-VAT u mhux rata mnaqqsa.

14 Fid-dawl tar-risposta tal-awtoritajiet Portugi?i g?all-imsemmija ittra ta' intimazzjoni, il-Kummissjoni, fid-9 ta' Lulju 2004, bag?tet opinjoni motivata lir-Repubblika Portugi?a fejn tenniet l-argument prin?ipali tag?ha kif ukoll dak sussidjarju u fejn stiednitha tadotta l-mi?uri me?tie?a sabiex tissodisfa l-obbligi tag?ha li jirri?ultaw minn din l-opinjoni f'terminu ta' xahrejn minn meta tir?ieviha. Billi dan l-Istat Membru ma adottax fit-terminu stipulat il-mi?uri inti?i sabiex jemendaw il-le?i?lazzjoni tieg?u, il-Kummissjoni dde?idiet li tressaq dan ir-rikors g?al nuqqas ta' twettiq ta' obbligu.

15 Il-Kummissjoni tinvoka biss in sostenn tar-rikors tag?ha t-tieni mi?-?ew? ilmenti msemmija fil-punt 13 ta' din is-sentenza, ji?ifieri dak ibba?at fuq il-fatt li mhijiex ir-rata normali tal-VAT li hija applikata g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, i?da r-rata ta' 5 %.

Fuq ir-rikors

16 B'att separat, ir-Repubblika Portugi?a qajmet e??ezzjoni ta' inammissibbiltà ta?t l-Artikolu 91(1) tar-Regoli tal-Pro?edura tal-Qorti tal-?ustizzja. Din tal-a??ar, b'de?i?joni tas-16 ta' Jannar 2007, idde?idiet li tinkludi din l-e??ezzjoni mal-mertu tal-kaw?a u li te?aminaha fl-istess ?in ma' dawn tal-a??ar.

Fuq l-e??ezzjoni ta' inammissibbiltà

L-argumenti tal-partijiet

17 Ir-Repubblika Portugi?a tqajjem e??ezzjoni ta' inammissibbiltà bba?ata fuq l-awtorità eventwali tar-*res judicata*. Skontha, fis-sentenza tag?ha Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, il-Qorti tal-?ustizzja kienet di?à dde?idiet fuq l-istess kwistjoni b?al dik imqajma f'dan ir-rikors. Billi la ?-?irkustanzi ta' fatt u lanqas id-dritt nazzjonali jew Komunitarju applikabbli ma ?ew emendati, il-konstatazzjoni mag?mula mill-Qorti tal-?ustizzja fil-punt 29 tal-imsemmija sentenza, relatata man-nuqqas ta' ksur tal-Artikoli 12(3) u 28(2) tas-Sitt Direttiva, g?andha s-sa??a ta' *res judicata* u g?andha twassal g?all-inammissibbiltà tar-rikors.

18 L-imsemmi Stat Membru jirrileva li, anki jekk l-ittra ta' intimazzjoni jew l-opinjoni mmotivata relatati ma' dawn il-pro?eduri jirrigwardaw nuqqasijiet o?ra tal-le?i?lazzjoni Portugi?a fir-rigward

tas-Sitt Direttiva, b'mod partikolari l-ksur tal-Artikolu 4(5) ta' din tal-a??ar, is-su??ett tar-rikors huwa finalment limitat g'all-Artikoli 12 u 28 tal-istess direttiva, li kienu di??à ?ew invokati fil-kaw?a li wasslet g?as-sentenza, Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq.

19 Il-Kummissjoni tikkontesta l-inammissibbiltà e??epita g?ar-rikors tag?ha mir-Repubblika Portugi?a.

20 Minn na?a, hija tikkunsidra li r-res judicata hija relatata biss mal-punti ta' fatt u ta' dritt effettivament jew ne?essarjament de?i?i permezz tas-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, ming?ajr ma tista' ti?i dedotta mill-qari tal-punti 23 sa 28 tag?ha konstatazzjoni ta' kompatibbiltà tal-le?i?ilazzjoni Portugi?a mal-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva. Fl-imsemmija sentenza, il-Qorti tal-?ustizzja kienet sempli?iment ikkonkludiet li l-Kummissjoni ma kinitx ippruvat in-natura privata tal-operatur tas-servizzi inkwistjoni.

21 Min-na?a l-o?ra, il-Kummissjoni tikkunsidra b?ala evidenti l-e?istenza ta' bidla fi?-?irkustanzi ta' fatt li kienu ?ew ikkunsidrati b?ala stabbiliti fl-2001, li jimpedixxi s-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, milli tikseb ir-res judicata fir-rigward ta' pro?eduri ?odda bejn l-istess partijiet u li g?andhom l-istess su??ett b?ar-rikors li wassal g'all-imsemmija sentenza.

22 F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni tqajjem in-natura ambigwa u manifestament kuntradittorja tad-diversi po?izzjonijiet me?uda su??essivament mill-awtoritajiet Portugi?i fir-rigward tal-istatus ?uridiku tal-entità responsabbli mill-?estjoni tal-ponti b'peda?? fuq it-Tage f'Lisbona. Filwaqt li, matul is-seduta relatata mal-kaw?a li waslet g?as-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, l-imsemmija awtoritajiet sostnew li l-operatur g?andu natura pubblika, minn na?a l-o?ra, matul il-fa?i prekontenzju?a ta' dawn il-pro?eduri, huma kienu invokaw in-natura ta' kumpannija kummer?jali rregolata mid-dritt privat ta' dan l-operatur, billi ppre?i?aw li l-evalwazzjoni mag?mula mill-Qorti tal-?ustizzja fl-imsemmija sentenza kienet tirri?ulta minn nuqqas ta' ftehim fir-rigward tad-dikjarazzjonijiet bil-miktub u orali tar-rappre?entanti tar-Repubblika Portugi?a.

Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

23 Jirri?ulta minn ?urisprudenza kostanti li r-res judicata tirrigwarda biss il-punti ta' fatt u ta' dritt li kienu ?ew effettivament jew ne?essarjament de?i?i mid-de?i?joni ?udizzjarja inkwistjoni (sentenza tad-19 ta' Frar 1991, L-Italja vs Il-Kummissjoni, C-281/89, ?abra p. I-347, punt 14; digriet tat-28 ta' Novembru 1996, Lenz vs Il-Kummissjoni, C-277/95 P, ?abra p. I-6109, punt 50, u s-sentenza tal-15 ta' Ottubru 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij et vs Il-Kummissjoni, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P sa C 252/99 P u C-254/99 P, ?abra p. I-8375, punt 44).

24 F'dan il-ka?, g?alkemm l-allegat nuqqas ta' twettiq ta' obbligu jikkostitwixxi, tabil?aqq, b?al fil-kaw?a li wasslet g?as-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, ksur tal-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva, g?andu madankollu ji?i rrilevat li, fl-imsemmija kaw?a, ma jsir ebda riferiment g?an-natura ta' kon?essjonarju tal-operatur tas-servizzi inkwistjoni mir-Repubblika Portugi?a la fil-fa?i prekontenzju?a u lanqas matul il-pro?edura bil-miktub quddiem il-Qorti tal-?ustizzja. L-unika referenza g?an-natura ?uridika tal-operatur saret matul is-seduta, li matulha r-rappre?entant ta' dan l-Istat Membru sempli?ement qajjem in-natura ta' korp irregolat mid-dritt pubbliku li ja?ixxi b?ala awtorità pubblika tal-imsemmi operatur (ara, f'dan ir-rigward, is-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, i??itata iktar'il fuq, punt 26).

25 Madankollu, matul il-pro?edura prekontenzju?a li tirrigwarda din il-kaw?a, ir-Repubblika Portugi?a ammettiet g'all-ewwel darba li l-operatur tal-pontijiet fuq it-Tage f'Lisoba huwa Lusoponte – Concessionária para a travessia do Tejo SA (iktar'il quddiem "Lusoponte"), konsorzju ta' impri?i li, wara sej?a g?al offerti internazzjonali, kien mog?ti kon?essjoni li tiskadi fl-24 ta'

Marzu 2030 u li tkopri d-disinn tal-proġett, il-konstruzzjoni, il-finanzjament, il-ġestjoni u l-manutenzjoni tal-pont attwali Vasco de Gama, kif ukoll il-ġestjoni u l-manutenzjoni tal-pont preżistenti, jiġifieri l-pont tal-25 ta' April.

26 Jirriżulta minn l-urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja li, anki jekk fil-kuntest ta' proġeduri għal nuqqas ta' twettiq ta' obbligu skont l-Artikolu 226 KE, hija l-Kummissjoni li għandha tistabbilixxi l-eżistenza tan-nuqqas allegat minnha, l-Istati Membri huma madankollu obbligati, skont l-Artikolu 10 KE, jiffaċilitaw l-adempiment tal-missjoni tal-Kummissjoni, li tikkonsisti, b'mod partikolari skont l-Artikolu 211 KE, fis-sorveljanza tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tat-Trattat KE u tal-miżuri adottati mill-istituzzjonijiet bis-saħħa tiegħu. Fir-rigward tal-verifika tal-applikazzjoni korretta, fil-prattika, tad-dispożizzjonijiet nazzjonali intiżi sabiex jiġuraw l-implementazzjoni effettiva ta' direttiva, il-Kummissjoni tiddependi fuq l-elementi pprovduti mill-Istat Membru kkonfermat u, għalhekk, dan tal-aħħar ma jistax jinvoka n-nuqqas ta' natura konkreta tal-elementi ta' dritt u ta' Prattika nazzjonali mressqa mill-Kummissjoni u, għaldaqstant, l-inammissibbiltà tar-rikors (ara s-sentenza Il-Kummissjoni vs L-Olanda, iġġitata iktar il fuq, punti 15 sa 17 u l-urisprudenza iġġitata fiha, kif ukoll, is-sentenza tal-25 ta' Ottubru 2007, Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, C-248/05, abba p. l-9261, punti 67 u 68 u l-urisprudenza iġġitata fiha).

27 Għandu jiġi kkonstatat li l-indikazzjoni dida tar-Repubblika Portugiża dwar in-natura ġuridika tal-operatur tas-servizzi inkwistjoni, tikkostitwixxi bdil fundamentali tal-premessa fattwali li fid-dawl tagħha, fis-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, iġġitata iktar il fuq, il-Qorti tal-Ġustizzja kkonkludiet favur l-applikabbiltà tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva u għaldaqstant konsekkutiva tal-ilment ibbażat fuq nuqqas ta' osservanza tal-Artikoli 12 u 28 tagħha fir-rigward tal-pedamenti imposti fil-punt ta' aħħar għal triq tat-Taġe f'Lisbona. F'dawn iż-żirkustanzi, ir-res judicata ma tistax tiġi validament eżepita mir-Repubblika Portugiża peress li s-suq ta' din il-kawża u dak tal-kawża li wasslet għas-sentenza Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, iġġitata iktar il fuq, huma differenti, u dan, preżiżament minnabba l-indikazzjonijiet pprovduti minn dan l-Istat Membru lill-Kummissjoni fil-kuntest ta' din il-kawża.

28 Jirriżulta li l-eżekuzzjoni ta' inammissibbiltà invokata mir-Repubblika Portugiża kontra r-rikors tal-Kummissjoni għandha tiġi miżurata b'ala infondata.

Fuq il-mertu

29 Għandu jiġi rrilevat, preliminarjament, li nuqqas eventwali bbażat fuq applikazzjoni baljata tar-rati taxxabbli skont l-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva jippreżumi jew l-inapplikabbiltà f'dan il-każ tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva jew, jekk ikun il-każ, l-applikabbiltà ta' din id-dispożizzjoni flimkien mat-tieni subparagrafu tal-istess paragrafu.

30 Fil-fatt, kieku l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva kien applikabbli, il-kunsinni ta' merkanzija u l-provvista ta' servizzi mwettqa bi qas ewwa l-pajjiż ma jkunux jistgħu jiġu ntaxxati inkwantu dawn jkunu mwettqa minn entità li mhijiex suqjetta għall-VAT. Huwa biss fil-każ fejn in-nuqqas ta' obbligu ta' taxxa previst mill-imsemmi l-ewwel subparagrafu jirriżulta f'distorsjoni sinjifikanti tal-kompetizzjoni li t-tieni subparagrafu tal-istess paragrafu 5 jirrikjedi li s-servizzi inkwistjoni jkunu suqjetti għall-VAT.

Fuq l-applikabbiltà tal-ewwel u t-tieni subparagrafi tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva

— L-argumenti tal-partijiet dwar dan l-ewwel subparagrafu

31 Il-Kummissjoni ssostni li l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva mhuwiex applikabbli f'dan il-każ. L-awtoritajiet Portugiżi kienu kkonfermaw, fir-risposti li huma indirizzawliha matul il-fażi prekontenzjuża, in-natura ta' operatur irregolat mid-dritt privat, konsekkjonarja ta'

xog?lijiet pubbli?i, ta' Lusoponte, li hija responsabbli mill-?estjoni tal-ponti fuq it-Tage f'Lisbona u mill-?bir tal-peda??i relatati mal-qsim ta' dawn il-ponti mill-1 ta' Jannar 1996 fir-rigward tal-pont tal-25 ta' April u mid-29 ta' Marzu 1998 fir-rigward tal-pont Vasco de Gama. G?aldaqstant, l-ewwel mi?-?ew? kundizzjonijiet kumulattivi me?tie?a mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja g?all-applikabbiltà ta' din id-dispo?izzjoni, ji?ifieri n-natura ta' korp pubbliku tal-operatur, mhijjex sodisfata.

32 Ir-Repubblika Portugi?a tammetti li l-operatur tal-imsemmija ponti b'peda?? huwa konsorzju kompost minn impri?i Portugi?i, impri?a Ingli?a u impri?a Fran?i?a. Madankollu, dan il-konsorzju huwa korp irregolat mid-dritt pubbliku, min?abba l-g?an u l-iskop tal-?estjoni f'data lilu, il-fatt li dan g?andu setg?at ta' awtorità pubblika u min?abba li huwa su??ett g?ad-dritt amministrattiv.

33 Ir-Repubblika Portugi?a tikkunsidra li l-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja dwar l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva ma tippermettix li jkun mag?ruf jekk in-nuqqas ta' su??ettar g?all-VAT tal-entitajiet li din id-dispo?izzjoni tkopri jirrigwarda biss il-“korporijiet pubbli?i”, ji?ifieri dawk li jikkostitwixxu entitajiet li huma parti integrali mill-amministrazzjoni, jew jekk, g?all-kuntrarju, il-“korporijiet irregolati mid-dritt pubbliku” jid?lux ukoll fl-iskop ta' dispo?izzjoni tali. Dan l-Istat Membru jikkonkludi li kemm il-kliem tal-imsemmija dispo?izzjoni u kif ukoll il-prin?ipju ta' newtralità tal-VAT je?tie?u li l-“korporijiet rregolati mid-dritt pubbliku” b?al Lusoponte ji?u inklu?i fl-arran?ament g?al persuni mhux taxxabli.

– Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

34 G?andu ji?i rrilevat qabel kollox li l-Qorti tal-?ustizzja di?à dde?idiet li t-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' infrastruttura ta' toroq permezz tal-?las ta' peda?? tikkostitwixxi provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las fis-sens tal-Artikolu 2(1) tas-Sitt Direttiva (sentenzi ??itati iktar'il fuq Il-Kummissjoni vs Franza, punt 36; Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, punt 34; Il-Kummissjoni vs Ir-Renju Unit, punt 46; Il-Kummissjoni vs L-Olanda, punt 30; Il-Kummissjoni vs Il-Gre?a, punt 31, kif ukoll tat-18 ta' Jannar 2001, Il-Kummissjoni vs Spanja, C-83/99, ?abra. p. I-445, punt 11).

35 Bl-istess mod, hekk kif il-Qorti tal-?ustizzja enfasizzat diversi drabi, l-anali?i tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva fid-dawl tal-g?anijiet ta' din tal-a??ar turi bi?-?ar li g?andhom ji?u sodisfatti kumulattivament ?ew? kundizzjonijiet sabiex tkun tista' tapplika ir-regola tal-e?enzjoni, ji?ifieri l-e?er?izzju ta' attivitajiet minn korp regolat mid-dritt pubbliku u l-e?er?izzju ta' attivitajiet imwettqa b?ala awtorità pubblika (sentenzi tas-26 ta' Marzu 1987, Il-Kummissjoni vs L-Olanda, 235/85, ?abra p. 1471, punt 21; Comune di Carpaneto Piacentino et, i??itata iktar'il fuq, punt 12, u tal-25 ta' Lulju 1991, Ayuntamiento de Sevilla, C-202/90, ?abra p. I-4247, punt 18; ara wkoll is-sentenzi ??itati iktar'il fuq Il-Kummissjoni vs Franza, punt 39; Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, punt 37; Il-Kummissjoni vs Ir-Renju Unit, punt 49; tat-12 ta' Settembru 2000, Il-Kummissjoni vs L-Olanda, punt 34; Il-Kummissjoni vs Gre?a, punt 34; Il-Kummissjoni vs Spanja, punt 11, u tat-13 ta' Di?embru 2007, Götz, C-408/06, ?abra p. I-11295, punt 41).

36 F'din il-kaw?a, ir-Repubblika Portugi?a ti?viluppa argumenti dettaljati sabiex issostni li Lusoponte hija korp irregolat mid-dritt pubbliku, g?alkemm tali argumenti ma jinkludu madankollu ebda anali?i tal-istruttura, korporattiva jew istituzzjonali ta' din l-entità. Biss l-g?an u l-iskop tal-attività tag?ha jippermetti li Lusoponte ti?i kkwalifikata b?ala korp irregolat mid-dritt pubbliku. Id-dipendenza diretta jew indiretta ta' din l-entità fir-rigward tal-amministrazzjoni pubblika jew anki l-integrazzjoni tag?ha f'din tal-a??ar m'g?andha ebda rwol f'dan ir-rigward.

37 It-te?i tar-Repubblika Portugi?a ma tistax ti?i milqug?a.

38 Fir-rigward tal-ewwel kundizzjoni msemmija fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva, ji?ifieri dik relatata man-natura ta' korp irregolat mid-dritt pubbliku tal-operatur, il-Qorti tal-

għustizzja dde?idiet li attività e?er?itata minn individwu mhijiex e?enta mill-VAT sempli?iment min?abba li din tikkonsisti fit-twettiq ta' atti li jaqaw ta?t il-prerogattivi tal-awtorità pubblika (sentenzi ??itati iktar'il fuq tas-26 ta' Marzu 1987, Il-Kummissjoni vs L-Olanda, punt 21, u Ayuntamiento de Sevilla, punt 19).

39 Fil-fatt, meta attività li tikkonsisti fit-twettiq ta' atti li jaqaw ta?t il-prerogattivi tal-awtorità pubblika hija fdata lil terza parti indipendenti jew hija e?er?itata minn entitajiet li mhumiex integrati fl-organizzazzjoni tal-amministrazzjoni pubblika, ta?t il-forma ta' attività ekonomika indipendenti, l-esklu?joni prevista mill-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva mhijiex applikabbli (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi ??itati iktar'il fuq, Il-Kummissjoni vs L-Olanda, punt 22, tas-26 ta' Marzu 1987, u Ayuntamiento de Sevilla, punt 20).

40 F'dan il-ka?, huwa stabbilit li Lusoponte hija terza parti li mhijiex integrata fl-amministrazzjoni pubblika u m'g?andha ebda relazzjoni ta' dipendenza ma' din tal-a??ar. B'mod iktar pre?i?, kif intqal fil-punt 25 ta' din is-sentenza, dan huwa konsorzju ta?t il-forma ta' kumpannija b'responsabbiltà limitata kkontrollata minn impri?i Portugi?i kif ukoll minn impri?a Fran?i?a u impri?a tar-Renju Unit u, wara sej?a g?al offerti, dan il-konsorzju ng?ata kon?essjoni mill-amministrazzjoni Portugi?a.

41 F'dawn il-kundizzjonijiet, g?andu ji?i kkonstatat li Lusoponte ma tistax ti?i kkunsidrata b?ala entità rregolata mid-dritt pubbliku fis-sens tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva. G?aldaqstant, din id-dispo?izzjoni mhijiex applikabbli g?al din il-kaw?a.

42 Billi l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva mhuwiex applikabbli f'dan il-ka?, l-istess japplika g?at-tieni subparagrafu tal-imsemmi paragrafu 5, inkwantu din id-dispo?izzjoni tapplika biss g?all-entitajiet koperti mill-ewwel subparagrafu.

Fuq in-nuqqas ta' osservanza tal-Artikolu 12(3)(a) u l-Artikolu 28(2)(e) tas-Sitt Direttiva

– L-argumenti tal-partijiet

43 Il-Kummissjoni tqis li l-le?i?lazzjoni Portugi?a tikser l-Artikolu 12(3)(a) tas-Sitt Direttiva inkwantu, peress illi s-servizzi kkon?ernati ma kinux fost dawh li huma nnumerati fl-Anness H ta' din id-direttiva, ir-rata mnaqqsa tal-VAT mhijiex applikabbli.

44 Fir-rigward tal-Artikolu 28(2)(e) tal-imsemmija direttiva, il-Kummissjoni tikkunsidra li din id-dispo?izzjoni lanqas ma tawtorizza l-applikazzjoni tar-rata mnaqqsa prevista mis-CIVA. Anki jekk rata mnaqqsa kienet ?iet applikata fl-1 ta' Jannar 1991, press illi s-servizzi inkwistjoni kienu ?ew intaxxati b'rata normali, ji?ifieri f'dan il-ka? mill-24 ta' Marzu 1992 sal-31 ta' Di?embru 1994, ma tistax ti?i introdotta mill-?did rata mnaqqsa. Dan l-appro?? g?andu l-ba?i tieg?u fl-g?an inti? sabiex tissa??a? l-approssimazzjoni tal-livelli tar-rati tal-VAT, kif huwa ppre?i?at fit-tieni premessa tad-Direttiva tal-Kunsill 92/77/KEE, tad-19 ta' Ottubru 1992 li tissupplimenta s-sistema komuni tat-taxxa fuq il-valur mi?jud u li temenda d-Direttiva 77/388/KEE(?U L 316, p. 1), kif ukoll fin-natura derogatorja u tran?itorja tal-imsemmija dispo?izzjoni, li timponi interpretazzjoni stretta ta' din tal-a??ar.

45 F'kull ka?, anki jekk il-Qorti tal-?ustizzja ma kinitx f'po?izzjoni li tadotta tali interpretazzjoni stretta, il-Kummissjoni tirrileva li g?andu ji?i kkonstatat li l-le?i?lazzjoni Portugi?a, billi tipprevedi rata inqas minn 12 % g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, tikser l-Artikolu 28(2)(e) tas-Sitt Direttiva.

46 Ir-Repubblika Portugi?a ssostni li r-rata applikata f'dan il-ka? hija bba?ata fuq l-Artikolu 28(2)(e) tal-imsemmija direttiva, peress li, kuntrarjament g?al dak li huwa previst fl-istess

paragrafu, in?i? (d), l-unika kundizzjoni espli?itament msemija fl-ewwel minn dawn i?-?ew? dispo?izzjonijiet hija dik li rata mnaqqsa kellha ti?i applikata g?as-servizzi inkwistjoni fl-1 ta' Jannar 1991.

47 Ir-Repubblika Portugi?a tikkonkludi li, fis-sentenza tag?ha li g?andha ting?ata, il-Qorti tal-?ustizzja ma tistax tmur oltre l-konstatazzjoni ta' inapplikabbiltà eventwali tar-rata ta' 5 %, billi tiffissa rata li g?andha tkun applikata minflok dik prevista mis-CIVA. F'kull ka?, skont dan l-Istat Membru, fil-ka? fejn il-Qorti tal-?ustizzja tikkonstata l-e?istenza ta' nuqqas ta' osservanza tal-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva, je?istu ra?unijiet sabiex ti?i applikata rata intermedjarja ta' 12 % minflok ir-rata normali ta' 21 %.

– Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

48 L-applikazzjoni tal-arran?ament tran?izzjonali kif prevista fl-Artikolu 28(2)(e) tas-Sitt Direttiva issib, f'dan il-ka?, ostakolu ?uridiku dopju.

49 Minn na?a, jirri?ulta mill-kliem ta' din id-dispo?izzjoni li r-rata mnaqqsa li tista' ti?i applikata ma tistax tkun inqas minn 12 %. F'dan il-ka?, g?alkemm huwa stabbilit li r-Repubblika Portugi?a applikat fl-1 ta' Jannar 1991 rata mnaqqsa g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, jibqa' l-fatt li din ir-rata, wara din id-data sa' dan il-jum, kienet dejjem inqas minn 12 %.

50 Min-na?a l-o?ra, hekk kif irrilevat il-Kummissjoni, billi r-rata normali tal-VAT kienet ?iet applikata g?as-servizzi inkwistjoni bejn l-24 ta' Marzu 1992 u l-31 ta' Di?embru 1994, ir-Repubblika Portugi?a ma kellhiex id-dritt tintrodu?i mill-?did rata mnaqqsa.

51 Fil-fatt, g?andu ji?i mfakkar li s-sistema Komunitarja tal-VAT hija r-ri?ultat ta' armonizzazzjoni progressiva tal-le?i?lazzjonijiet nazzjonali fil-kuntest tal-Artikoli 93 KE u 94 KE. Kif ikkonstatat diversi drabi l-Qorti tal-?ustizzja, din l-armonizzazzjoni, hekk kif ?iet imwettqa minn direttivi su??essivi, u, b'mod partikolari, mis-Sitt Direttiva, g?adha biss armonizzazzjoni parzjali (sentenzi tal-5 ta' Di?embru 1989, ORO Amsterdam Beheer u Concerto, C-165/88, ?abra p. l?4081, punt 21, u tas-7 ta' Di?embru 2006, Eurodental, C-240/05, ?abra p. l-11479, punt 50).

52 G?alhekk, din l-armonizzazzjoni prevista g?adha ma twettqitx inkwantu s-Sitt Direttiva, bis-sa??a tal-Artikolu 28 tag?ha, awtorizzat lill-Istati Membri jkomplu j?ommu jew jadottaw ?erti dispo?izzjonijiet li, ming?ajr l-imsemija awtorizzazzjoni, jkunu inkompatibbli ma' din id-direttiva (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Lulju 2000, Idéal tourisme, C?36/99, ?abra p. l-6049, punt 38, u Eurodental, i??itata iktar'il fuq, punt 51).

53 Madankollu, kif jirrilevaw l-intestatura tat-Titolu XVI tas-Sitt Direttiva u d-dsatax-il premessa ta' din tal-a??ar, dan l-Artikolu 28 g?andu b?ala g?an li jippermetti, matul perijodu tran?itorju, adattazzjoni progressiva tal-le?i?lazzjonijiet nazzjonali f'oqsma determinati.

54 G?alhekk fir-rigward ta' sistema derogatorja u tran?itorja, l-Artikolu 28 tas-Sitt Direttiva g?andu jing?ata interpretazzjoni stretta (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-7 ta' Marzu 2002, Il-Kummissjoni vs Il-Finlandja, C-169/00, ?abra p. l-2433, punt 34, u Eurodental, i??itata iktar'il fuq, punt 54) u konformi mal-g?an tieg?u.

55 F'dan il-ka?, billi huwa stabbilit li r-rata normali tal-VAT ?iet applikata g?as-servizzi kkon?ernati matul il-perijodu bejn l-24 ta' Marzu 1992 u l-31 ta' Di?embru 1994, ir-Repubblika Portugi?a ma tistax ti?i awtorizzata tintrodu?i mill-?did rata mnaqqsa fir-rigward tal-imsemija servizzi (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-17 ta' Ottubru 1991, Il-Kummissjoni vs Spanja, C-35/90, ?abra p. l-5073, punt 7; tas-27 ta' Ottubru 1992, Il-Kummissjoni vs Il-?ermanja, C-74/91, ?abra p. l-

5437, punt 15; tas-16 ta' Settembru 1999, Il-Kummissjoni vs Spanja, C-414/97, ?abra p. I-5585, punt 29, kif ukoll Eurodental, i?itata iktar'il fuq, punt 55).

56 Fil-fatt, billi r-Repubblika Portugi?a kkonformat ru?ha, fir-rigward tas-servizzi inkwistjoni, mad-dispo?izzjonijiet armonizzati tas-Sitt Direttiva, hija ma tistax te?enta ru?ha mill-obbligi tag?ha billi tibba?a ru?ha fuq l-Artikolu 28(2)(e) ta' din tal-a??ar inkwantu din id-dispo?izzjoni g?andha pre?i?ament g?an kuntrarju, ji?ifieri l-adattazzjoni progressiva tad-dispo?izzjonijiet nazzjonali ma' dawk tas-Sitt Direttiva.

57 Id-differenza, allegata mir-Repubblika Portugi?a, bejn il-kliem tal-Artikolu 28(2)(e) tas-Sitt Direttiva u dak tal-in?i? (d) tal-istess paragrafu 2 ma tistax ti??ustifika soluzzjoni differenti minn dik li tirri?ulta mi?-?ew? punti pre?edenti, peress illi l-g?an ta' adattazzjoni progressiva huwa komuni g?al dawn id-dispo?izzjonijiet tran?itorji.

58 Billi l-kundizzjonijiet ta' applikazzjoni tal-Artikolu 28(2)(e) tas-Sitt Direttiva mhumix sodisfatti f'dan il-ka?, jirri?ulta li r-rata normali tal-VAT kien messa ?iet applikata g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona.

59 Fir-rigward tal-kunsiderazzjonijiet kollha li jippre?edu, g?andu ji?i kkonstatat li, billi ?ammet fis-se?? rata mnaqqsa ta' 5 % tal-VAT applikabbli g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, ir-Repubblika Portugi?a naqset milli twettaq l-obbligi tag?ha ta?t l-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva.

Fuq l-ispejje?

60 Skont l-Artikolu 69(2) tar-Regoli tal-Pro?edura, il-parti li titlef il-kaw?a g?andha tbatl l-ispejje?, jekk dawn ikunu ?ew mitluba. Peress li l-Kummissjoni talbet il-kundanna tar-Repubblika Portugi?a u din tilfet, hemm lok li ti?i kkundannata tbatl l-ispejje?.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tidde?iedi li:

1) **Billi ?ammet fis-se?? rata mnaqqsa ta' 5 % tat-taxxa fuq il-valur mi?jud applikabbli g?all-peda??i imposti fil-punt ta' a??ess g?al triq tat-Tage f'Lisbona, ir-Repubblika Portugi?a naqset milli twettaq l-obbligi tag?ha ta?t l-Artikoli 12 u 28 tas-Sitt Direttiva 77/388/KEE tal-Kunsill, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima, kif emendata bid-Direttiva 2001/41/KE tal-Kunsill, tad-19 ta' Jannar 2001.**

2) **Ir-Repubblika Portugi?a hija kkundannata g?all-ispejje?.**

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: il-Portugi?